

VI. WSPOMNIENIE POŚMIERTNE

WŁADYSŁAW NAMYSŁOWSKI

Dnia 27 stycznia 1957 r. zmarł w Toruniu Dr Władysław Namysłowski, b. profesor i dziekan Wydziału Prawa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, ostatnio profesor Wydziału Prawa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Dr Władysław Wiktor Namysłowski urodził się dnia 26 lutego 1889 r. w Zagórzcu, pow. Sanok, jako syn urzędnika kolejowego Władysława i Antoniny z d. Langner. Szkołę ludową i część gimnazjum ukończył w Nowym Sączu, a egzamin dojrzałości złożył w 1907 r. w gimnazjum im. J. Sobieskiego w Krakowie. W tym też roku rozpoczął studia wyższe na Uniwersytecie Jag.; pierwsze półrocze na wydziale filozoficznym, dalsze zaś lata na wydziale prawa, na którym też w 1913 r. uzyskał doktorat. Po ukończeniu studiów pracował jako aplikant (auskultant) w sądach okręgowych w Krakowie i Tarnowie, a następnie odbywał praktykę adwokacką w Żabnie n/Dunajcem pod Tarnowem. Na skutek ewakuacji Galicji podczas I wojny światowej udał się najpierw do Freistadt w Austrii, a w 1915 r. został mianowany auskultantem sądowym w Serajewie, gdzie też po złożeniu egzaminu sędziowskiego w 1916 r. został sędzią. W 1918 r. otrzymał nominację na substytutę prokuratora w tym mieście i na tym stanowisku pozostawał do 1919 r., w którym wstąpił do polskiej służby państwowej, otrzymując stanowisko wicekonsula i kierownika wydziału konsularnego przy poselstwie polskim w Belgradzie. W 1922 r. został przeniesiony do Berlina w charakterze zastępcy konsula gener. RP, a w 1925 r. objął kierownictwo konsulatu w Hamburgu, gdzie w 1928 r. został mianowany konsulem I klasy.

W 1930 r. został odwołany do centrali Min. Spraw Zagr. w Warszawie i mianowany radcą ministerialnym. W tymże czasie pracuje również naukowo, ogłaszając swe prace i prowadząc wykłady na Uniwersytecie J. Kazim. we Lwowie, na Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie i Łodzi oraz na Uniwersytecie S. Batorego w Wilnie i w Wyższej Szkole Morskiej w Gdyni. W 1932 r. został docentem prawa międzynarodowego na Wolnej Wszechnicy w Warszawie, a w 1936 r. docentem historii prawa południowosłowiańskiego na Wydziale Prawa Uniwersytetu JK we Lwowie.

W 1936 r. objął jako konsul kierownictwo konsulatu RP w Budapeszcie, gdzie pozostawał do wybuchu II wojny światowej. Otrzymałszy od rządu RP w Angers urlop bezpłatny, wyjechał do Jugosławii, gdzie w latach 1939—1945 był zatrudniony w Ministerstwie Skarbu, w urzędzie gminnym w Zemuniu, w sądzie w Mitrowicy, a w końcu w Komisji dla badania zbrodni okupantów w Jugosławii jako referent. W październiku 1945 r. zwolnił się z tego stanowiska, powrócił do kraju i został mianowany radcą Kolei Państwowych w Dyrekcji Okręgowej w Olsztynie. Mianowany profesorem nadzwyczajnym prawa międzynarodowego na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu przeniósł się w połowie stycznia 1946 r. do tego miasta. Od 1947 r. do likwidacji Wydziału, tj. do 1953 r. sprawował obowiązki dziekana. W 1954 r. został przeniesiony na Wydział Prawa Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, na którym do śmierci pozostawał.

Pracę naukową rozpoczął już pod koniec studiów uniwersyteckich, oddając się badaniom historycznym, zwłaszcza nad historią wojskowości polskiej. Z tego czasu pochodzą jego prace: *Milicja W. M. Krakowa*, Kraków 1913; *Pocztą W. M. Krakowa*, tamże 1913. Znalazszy się na terenie Jugosławii zajął się historią prawa południowo-słowiańskiego. Owocem tych zainteresowań są prace: *Agrarne instytucje w kodyfikacjach bałkańskich*, (Przegląd Prawa i Adm., Lwów 1918); *Sprzężaj u południowych Słowian* (tamże, Lwów 1920); *Prawo bliższości u południowych Słowian* (Czasop. Prawn. i Ekon., Kraków 1921); *Ustrój sądowy w średniowiecznej Serbii*, Lwów 1922; *Serbskie prawo karne w wiekach średnich* (Czasop. Prawn. i Ekon., Kraków 1923); *Zarys serbskiego prawa majątkowego* (Pamiętnik Hist.-Prawny, Lwów 1925); *Zarys postępków sądowego w średniowiecznej Serbii* (Themis Polska, Warszawa 1925); *Wege der Rezeption des byzantinischen Rechts im mittelalterlichen Serbien*, (Jahrbücher für Kultur u. Geschichte der Slaven, Breslau 1926); *Serbskie prawo sądowe w wiekach średnich* (Pam. Hist.-Prawny, Lwów 1926); *Proces chorwacki XIII wieku* (Pol. Akad. Umiej., Kraków 1927); *Das Gerichtswesen nach den in kroatischer Sprache verfassten Rechtsdenkmälern des kroatischen Küstengebiets* (Przew. Hist.-Prawny, Lwów 1931).

Zetknięcie się ze służbą konsularną dało pobudkę prof. Namysłowskiemu do bliższego zajęcia się prawem konsularnym. Pozostawił więc z tej dziedziny: *Polskie prawo konsularne*, Lwów 1926; *Zbiór międzynarodowych norm prawno-konsularnych*, Warszawa 1932; *Charakterystyczne cechy powojennych konwencji konsularnych* (Przegl. Prawa i Adm., Lwów 1931); *Zarys systemu współczesnego prawa konsularnego*, Warszawa 1931; *Rezydenci polscy w Hamburgu* (Sprawy Obce, Warszawa 1931); *Konsularne listy komisyjne* (tamże 1931); *Istota i charakter prawa konsularnego* (Ruch Praw.-Ekon. i Soc., Poznań 1933); *System prawa konsularnego*, Warszawa 1949.

Nawet krótki stosunkowo pobyt w służbie kolejowej upamiętnił Zmarły pracą pt.: *Polskie prawo komunikacyjne*, Toruń 1948. Poważniej przedstawia się dorobek prof. Namysłowskiego w dziedzinie prawa narodów, które wykładał na UMK. Tu więc mamy: *Granice zachodnie Polski w ramach prawa międzynarodowego* (Przegląd Zach., nr 10, Poznań 1946); *Instytucje współczesnego prawa narodów*, Warszawa 1947; *Systematyczny wykład prawa narodów*, Olsztyn 1947; *Międzynarodowe prawo kolejowe* (Przegląd Komunikacyjny, nr 3, Warszawa 1948).

Jednakże nie ulega wątpliwości, że przedmiotem szczególniejszego zainteresowania Zmarłego Profesora była historia prawa Słowian Południowych. Toteż wracał On do niej stale i pracował nad nią aż do śmierci. Prócz już wyżej wymienionych trzeba tu jeszcze przytoczyć ważniejsze przynajmniej dalsze prace z tego zakresu: *Pozasądowe organy porządku prawnego w krajach południowo-słowiańskich i polsko-litewskich* (Księga pam. 400 rocznicy I-go Statutu Litewskiego, Wilno 1933); *Rechtsbeistände in den südslavischen Ländern und in Polen* (Przew. Hist.-Prawny, Lwów 1933); *Samopomoc a pozew sądowy na Pomorzu Chorwackim* (tamże, Lwów 1937); *Historyczny zarys ustroju Policji, autonomicznego obszaru w Dalmacji*, Toruń 1956. Ponadto znajdujemy w Sprawozdaniach Towarzystwa Naukowego w Toruniu z lat 1955 i 1956 kilka referatów rozpraw z tej dziedziny, inne zaś pozostały w maszynopisach nawet nie referowane. Ostatnio rozpoczął prof. Namysłowski pracę nad przekładami różnych zabytków prawnych Słowian Południowych.

Jeżeli do tego dodamy jeszcze cały szereg pomniejszych rozprawek, artykułów, notatek, zamieszczonych w różnych czasopismach, o których tu już nawet trudno było wspominać, to będziemy mieli obraz wielkiego wysiłku pracy i wytrwałości, którymi Zmarły wybitnie się odznaczał. Ta sama pracowitość i sumienność cechowała Go również w jego zajęciach uniwersyteckich. Na seminariach Swoich skupiał on

znaczniejszą ilość studentów, których umiał zachęcić do wytrwalszej pracy i kilku spośród nich doprowadził do doktoratu.

Był też Zmarły członkiem różnych towarzystw naukowych, m. in. Towarzystwa Naukowego w Toruniu, Instytutu Zachodniego i współpracownikiem Komisji Słownianoznawczej PAU. Udzielał się także w pracy społecznej, m. in. był czynnym członkiem Stronnictwa Demokratycznego, w którym piastował szereg stanowisk organizacyjnych.

Cześć Jego pamięci!

WOJCIECH HEJNOSZ (Toruń)

